

***Chamaesphecia dumonti* LE CERF 1922 și *Chamaesphecia nigrifrons* (LE CERF 1911), două specii noi pentru fauna țării și actualizarea listei sistematice a Sesiidae-lor din România (Lepidoptera, Sesiidae)**

L.RÁKOSY

Zusammenfassung

***Chamaesphecia dumonti* LE CERF 1922 und *Chamaesphecia nigrifrons* (LE CERF 1911) zwei für die Landesfauna neue Arten und die aktualisierte Liste der Sesiidae Rumäniens.**

Der Autor legt eine zusammenfassende Liste der in Rumänien vorkommenden Glasflügler -Arten (Sesiidae) vor. Von den 52 aufgezählten Arten werden *Chamaesphecia dumonti* LE CERF und *Chamaesphecia nigrifrons* (LE CERF) erstmals in der Landesfauna gemeldet und mit Zeichnungen der Genitalien illustriert. Die systematische Liste wird durch 7 vermutlich in Rumänien vorkommende Arten ergänzt.

În ultimele decenii cercetările sistematice, taxonomice și ecologice asupra sesiidelor au fost mult aprofundate. După 1970 se impune lucrarea monografică redactată de NAUMANN (1971) referitor la sistematica și filogenia speciilor holarctice de sesiide. Dar progresul maxim în elucidarea complexelor de specii și a relațiilor taxonomice în cadrul familiei s-a înregistrat după 1980. În acest ultim interval de timp, se impun lucrările lui ŠPATENKA (1992), ŠPATENKA & LAŠTŮVKA (1990), ŠPATENKA et al.(1992), LAŠTŮVKA (1990 a,b), GARBUNOV (1992), TOŠEVSKI (1987), ș.a.

Ca urmare a cercetărilor morfologice și comportamentale (feromoni sexuali sintetici) s-a revizuit statutul taxonomic pentru numeroase specii europene și palearctice. Progresul științific menționat, ne determină să reactualizăm utila listă sistematică a fan.ilei Sesiidae, publicată de POPESCU-GORJ (1984).

Ca urmare a unei rodnice colaborări cu Dr. Z.LAŠTŮVKA (Brno) am reușit să identificăm în materialul din colecția L.RÁKOSY două specii de sesiide noi pentru fauna țării.

***Chamaesphecia dumonti* LE CERF 1922**

(= *similis* LAŠTŮVKA 1983)

Material: 2♂♂ - 2.VII.1990, Cheile Turzii, 550m (2 ex.), leg.L.RÁKOSY.

Anvergura: 17-18mm

Specia este asemănătoare cu *Ch. annellata* ZELLER, cu care se confundă frecvent.

Armătura genitală ♂ (Fig.1) permite o relativ ușoară separare față de speciile asemănătoare.

Biologie. Habitatele preferate sunt stâncările calcaroase cu insolație puternică și

bine acoperite cu vegetație ierboasă. A fost semnalată și din biotopi stepici cu substrat de löss. Larva trăiește pe *Stachys recta*, dezvoltarea până la imago realizându-se în doi ani. Fluturii zboară în VI-VIII.

Răspândire. Franța, Italia, Austria, Republica Cehă și Slovacă, Ungaria, Bulgaria, Jugoslavia și România (LASTŮVKA, 1990a,b). În România *Ch. dumonti* este cu siguranță mult mai răspândită în S, S-V și S-E țării.

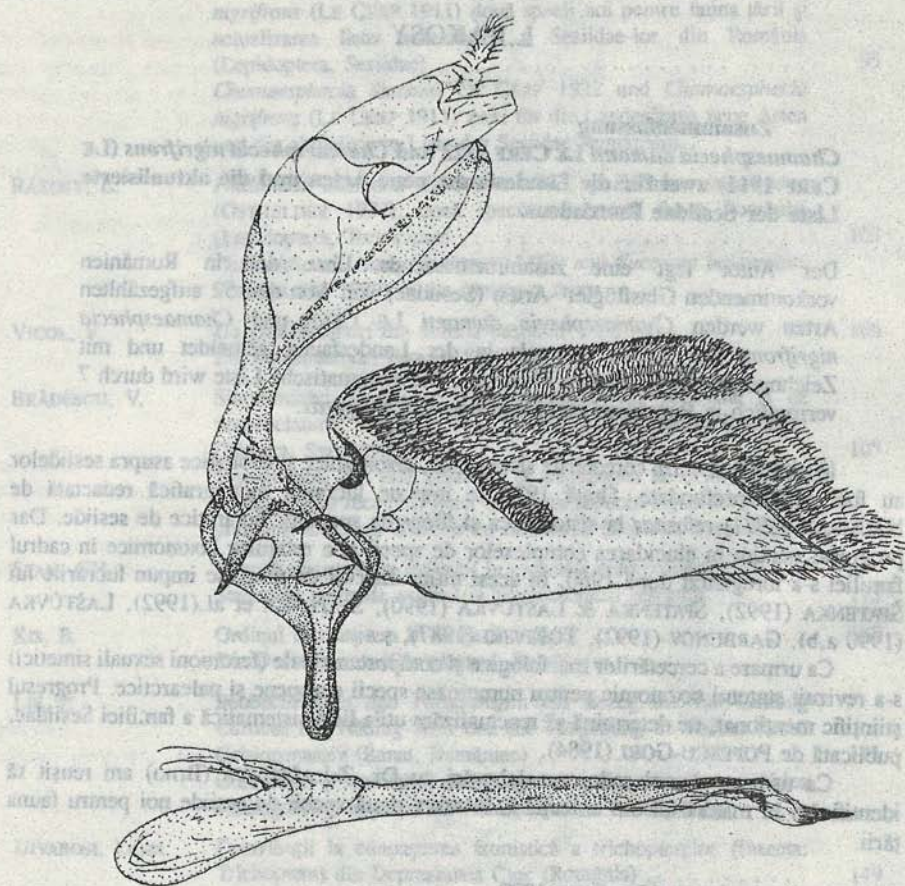

Fig. 1. *Chamaesphecia dumonti* LE CERF ♂: 2.VII.1990, Cheile Turzii. Prep. gen. 637/36, L. Rákosy.

Chamaesphecia nigrifrons (LE CERF 1911)

(= *sevenari* LIPTHAY 1961)

Material: 3 ♂♂ - 22.V.1992, Pădurea Hagieni (Dobrogea), cca. 80m (2 ex.); 23.V.1992 Sipote (Cazanele Dunării), cca.120m cu feromon sexual sintetic pentru

Pennisetia hylaeiformis (LASPEYRES 1801).

Anvergura: 13-16mm

Armătura genitală ♂ (Fig.2). *Ch. nigrifrons* se aseamănă foarte mult cu *Ch. aerifrons* (ZELLER 1847) și *Ch. alysoniformis* (HERRICH-SCHÄFFER 1846), ambele prezente în fauna țării noastre.

Biologie. Specia preferă liziere și luminișuri însorite, bogate în vegetație ierboasă înaltă și tufărișuri. Larvele se dezvoltă timp de un an în rădăcini de *Hypericum perforatum* (LAȘTŪVKA, 1990b).

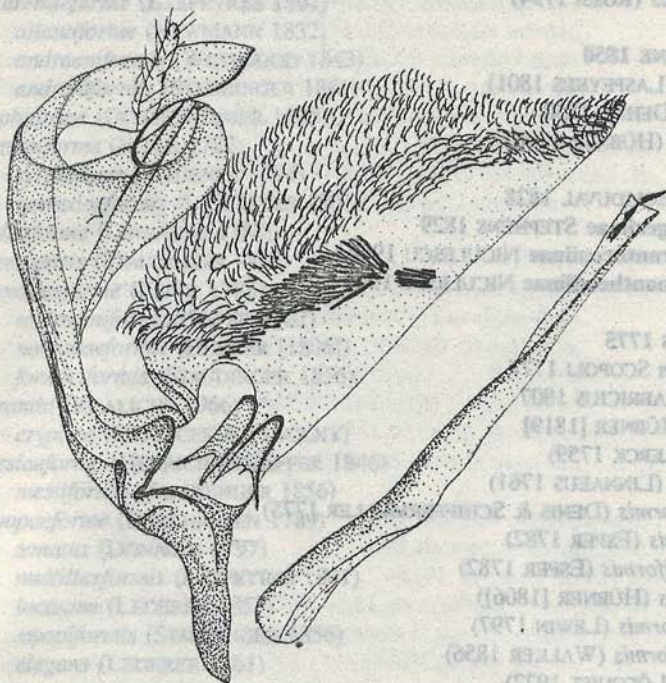

Fig. 2. *Chamaesphecia nigrifrons* (LE CERF) ♂: 23.V.1993, Sipote (Cazanele Dunării, Prep. gen. 638/36, L. Rákosy

Răspândire. Specie pontomediterraneană, cunoscută din Sicilia, Ungaria, Bulgaria, Jugoslavia, România și Turcia (LAȘTŪVKA, 1990 a,b).

În continuare prezentăm lista sistematică a Sesiidae-lor din România. Enumerarea speciilor în cadrul genurilor urmează ordinea alfabetică (ȘPATENKA et al.1992). Speciile notate cu * sunt menționate pentru prima dată în fauna României de către LAȘTŪVKA (1990b).

SESIIDAE BOISDUVAL 1828

AEGERIIDAE STEPHENS 1829

Tinithinae LE CERF 1917

Bembiciinae NICULESCU 1964

Tinithia WALKER [1865]

Microsphecia BARTEL 1912

T. brosiiformis (HÜBNER [1813]) *

dorsalis (LE CERF 1914)

T. tineiformis (ESPER [1789])

aselliformis (ROSSI 1794)

Pennisetia DEHNE 1850

P. hylaeiformis (LASPEYRES 1801)

anomala DEHNE 1850

apiformis (HÜBNER 1796)

Sesiinae BOISDUVAL 1828

Aegeriinae STEPHENS 1829

Paranthreniinae NICULESCU 1964

Synanthrediinae NICULESCU 1964

Sesia FABRICIUS 1775

Trochilium SCOPOLI 1777

Aegeria FABRICIUS 1807

Sphacia HÜBNER [1819]

S. apiformis (CLERCK 1759)

apiformis (LINNAEUS 1761)

crabroniformis (DENIS & SCHIFFERMÜLLER 1775)

sireciformis (ESPER 1782)

tenebrioniformis (ESPER 1782)

S. bembeciformis (HÜBNER [1806])

crabroniformis (LEWIN 1797)

dasypodiformis (WALKER 1856)

montelli (LÖFQUIST 1922)

S. melanocephala DALMAN 1816

Paranthrene HÜBNER [1819]

Memythrus NEWMAN 1832

Sciapetron STAUDINGER 1854

Tarsa WALKER 1856

Pseudosesia FELDER 1861

P. tabaniformis (ROTTEMBERG 1775)

asiliformis ([DENIS & SCHIFFERMÜLLER] 1775)

sesia (GMELIN 1789)

- rhingiaeformis* (HÜBNER 1790)
crabroniformis (LASPEYRES 1801)
serratifomis (FREYER 1842)
P. tabaniformis synagriformis (RAMBUR [1866])
- Synanthedon HÜBNER [1819]**
Conopia HÜBNER [1819]
Aegeria sensu CURTIS 1825 [nec *Aegeria* FABRICIUS 1807]
Vespanima BEUTENMÜLLER 1894
Sanninoidea BEUTENMÜLLER 1896
Thamnosphacia SPULER 1910
Sylvora ENGELHARDT 1946
- S. andrenaeforme* (LASPEYRES 1801)
allantiforme (NEWMANN 1832)
andraeniformis (WESTWOOD 1843)
andreniformis (STAUDINGER 1861)
- S. cephiforme* (OCHSENHEIMER 1808)
- S. conopiforme* (ESPER 1782)
syrrhiformis (HÜBNER 1796)
nomadaeformis (LASPEYRES 1801)
- S. culiciforme* (LINNAEUS 1758)
S. flaviventris (STAUDINGER 1883)
S. formicaeforme (ESPER 1783)
tentrediniformis (ESPER 1782)
nomadaeformis (HÜBNER [1806])
formiciformis (STAUDINGER 1856)
- S. loranthi* (KRALICEK 1966) *
cryptica (KRALICEK & POVOLNY)
- S. mesiaeforme* (HERRICH-SCHÄFFER 1846)
mesiiformis (STAUDINGER 1856)
- S. myopaeforme* (BORKHAUSEN 1789)
zonatus (DONAVAN 1797)
multillaeformis (LASPEYRES 1801)
luctuosa (LEDERER 1853)
myopiformis (STAUDINGER 1856)
elegans (LEDERER 1861)
- S. scoliaeforme* (BORKHAUSEN 1789)
thynniformis (LASPEYRES 1801)
emphytiformis (HERRICH-SCHÄFFER 1846)
scoliiiformis (STAUDINGER 1856)
deserta (STAUDINGER 1887)
danieli CAPUSE 1973
- S. spheciforme* ([DENIS & SCHIFFERMÜLLER] 1775)
sphegiformis (FABRICIUS 1787)
- S. stomoxiforme* (HÜBNER 1790)
stomoxiformis (SCHRANK 1801)

- S. tipuliforme* (CLERCK 1759)
tipula (RETZIUS 1783)
ophioniformis (HÜBNER [1813])
S. vespiforme (LINNAEUS 1761)
asiliformis (ROTTEMBURG 1775)
oestriiformis (ROTTEMBURG 1775)
cynipiformis (ESPER 1783)
chrysorrhoea (DONOVAN 1795)

Bembecia HÜBNER [1819]

Dipsosphacia SPULER 1910

B. ichneumoniformis ([DENIS & SCHIFFERMÜLLER] 1775)

systrophaeformis (HÜBNER [1813])

palpina (DALMAN 1816)

rhagioniformis (HÜBNER [1806])

statuiformis (FREYER 1836)

cryptiformis (WALKER 1856)

B. scopigera (SCOPOLI 1763)

B. uroceriformis (TREITSCHKE 1834)

mamertina (ZELLER 1847)

Pyropteron NEWMANN 1832

P. chrysidiformae (ESPER 1782)

crabroniformis (FABRICIUS 1793)

polistiformis (BOISDUVAL 1840)

depuiseti (SAND 1879)

chalcocnemis (STAUDINGER 1856)

P. minianiforme (FREYER 1845)

miniacea (LEDERER 1853)

Synansphecchia CAPUSE 1973

S. affinis (STAUDINGER 1856)

S. cirgisa (BARTEL 1912)

S. leucomelaena (ZELLER 1847)

therevaeformis (LEDERER 1853)

cretica (REBEL 1916)

S. muscaeformis (ESPER 1783)

philanthiformis (LASPEYRES 1801)

S. trianuliformis (FREYER 1845)

braconiformis (HERRECH-SCHÄFFER 1846)

Chamaesphecchia SPULER 1910

C. aerifrons (ZELLER 1847)

C. alysoniformis (HERRICH-SCHÄFFER 1846)

trivittata (ZELLER 1847)

C. anatolica SCHWINGENSCHUSS 1938 *

- C. annellata* (ZELLER 1847)
ceriaeformis (LEDERER 1853)
muscinaeformis (WALKER 1856)
ceriiformis (STAUDINGER 1856)
clermonti LE CERF 1914
- C. astatiformis* (HERRICH-SCHÄFFER 1846)
thyreiiformis (HERRICH-SCHÄFFER 1846)
agathiformis (WALKER 1856)
- C. bibioniformis* (ESPER 1800)
tengyraeformis (BOISDUVAL 1840)
tengiriformis (RAMBUR [1866])
- C. chalciformis* (ESPER [1804])
chalcidiformis (HÜBNER [1806])
prosopiformis (OCHSENHEIMER 1808)
halictiformis (HERRICH-SCHÄFFER 1846)
- C. colpiformis* (STAUDINGER 1856)
- C. crassicornis* BARTEL 1912 *
- C. dumonti* LE CERF 1922
similis LASTUVKA 1983
- C. empiformis* (ESPER 1783)
bombyciformis (GEOFFROY 1785)
empinaeformis (WALKER 1856)
ab. flavoabdominalis POPESCU-GORJ 1955
- C. euceraeformis* (OCHSENHEIMER 1816)
stelidiformis (FREYER 1836)
doleriformis (HERRICH-SCHÄFFER 1846)
unicincta (HERRICH-SCHÄFFER 1851)
euceriformis (STAUDINGER 1856)
- C. hungarica* (TOMALA 1901)
- C. deltaica* POPESCU-GORJ & CAPUSE 1965 **
- C. leucopsiformis* (ESPER 1800)
- C. masariformis* (OCHSENHEIMER 1808)
banchiformis (HÜBNER [1813])
allantiformis (EVERSMANN 1844)
djakonovi POPESCU-GORJ & CAPUSE 1966
- C. nigrifrons* (LE CERF 1911)
sevenari LIPTAY 1961
- C. palustris* KAUTZ 1927
- C. schmidtiiiformis* (FREYER 1836)
- C. tenthrediniiformis* ([DENIS & SCHIFFERMÜLLER] 1775)
taediiformis (FREYER 1836)

** După LAȘTUVKA, (1990 a,b) și ŠPATENKA et al. (1993) *C. deltaica* un sinonim al speciei *C. hungarica*. Diagnoza dată femelei de *C. deltaica* (POPESCU-GORJ, 1993) readuce în discuție valabilitatea acestui taxon. Poate este vorba de două specii gemene cu mici diferențe morfologice, izolarea reproductivă realizându-se prin factori ecologici.

Specii probabile în fauna României

Paranthrene novaki TOŠEVSKI 1987

P. insolita LE CERF, 1914

Synanthredon spuleri (FUCHS 1908)

schwarzi (KRALICEK & POVOLNI 1977)

S. melliniformis (LASPEYRES 1801)

Bembecia albanensis REBEL 1918 ***

B. megillaeformis (HÜBNER [1813])

Synasphedia affinis (STAUDINGER 1856)

*** *B. albanensis* se confundă cu *uroceriformis* TREITSCHKE și *ichneumoniformis* D. & S.

BIBLIOGRAFIE

- GARBUNOV, O. 1992. Two new species of the genus *Bembecia* HÜBNER, 1819 from Middle Asia (Lepidoptera, Sesiidae). *Atalanta*, Würzburg, 23(1/2):249-243.
- LAŠTŮVKA, Z. 1990a. Der Katalog der europäischen Glasflügler (Lepidoptera, Sesiidae). *Scripta* 20(9/10):461-476.
- LAŠTŮVKA, Z. 1990b. Die Glasflügler Ungarns - Faunistik und Bionomie (Lepidoptera, Sesiidae). *Janus Pann. Muz. Évkönyve*, Pécs, Hungaria, 34:39-46.
- NAUMANN, C.M. 1971. Untersuchungen zur Systematik und Phylogenie der holarktischen Sesiiden (Insecta, Lepidoptera) Bonner zoologische Monographien, 1: 1-190.
- POPESCU-GORJ, A. 1984. La liste systématique des espèces de Microlépidoptères signalées dans la faune de Roumanie. Mise à jour de leur classification et nomenclature. *Trav. Muz. Hist. nat. Gr. Antipa*, 26:111-162.
- POPESCU-GORJ, A. 1993. Description de la femelle de *Chamaesphedia deltaica* POPESCU-GORJ et CAPUSE (Lepidoptera, Sesiidae). *Trav. Mus. Hist. nat. Gr. Antipa*, 33:229-233.
- ŠPATENKA, K., LAŠTŮVKA, Z. 1990. Zur Taxonomie von *Bembecia scopigera* (SCOPOLI, 1763), *B. ichneumoniformis* ([DENIS & SCHIFFERMÜLLER], 1775) und *B. albanensis* REBEL, 1918)
- ŠPATENKA, K. 1992. Contribution à la stabilisation de la taxonomie des Sésiides paléatriques (Lepidoptera, Sesiidae). *Alexandria*, 17(8):449-503.
- ŠPATENKA, K., LAŠTŮVKA, Z., GORBUNOV, O., TOŠEVSKI, I. & ARITA, Y. 1993. Die Systematik und Synonymie der paläarktischen Glasflügler-Arten (Lepidoptera, Sesiidae). *Nachr. entomol. Ver. Apollo*, Frankfurt/Main, N.F.14(2):81-114
- TOŠEVSKI, I. 1987. A supplement to the present knowledge of the genus *Paranthrene* HÜBNER, 1819, on the territory of Yugoslavia. *Acta Musei macedonici Scientiarum naturalium*, Skoplje, 18(7):177-196.

Dr. L. RÁKOSY

Institutul de Cercetări Biologice

Republicii 48

RO-3400 Cluj-Napoca